

FAHM
INSTITUUT

JAAERVERSLAG 2021

Verdieping | Verinnerlijking | Verbinding

COLOFON

REDACTIE: Esther van Pelt
HOOFDREDACTIE: Anne Dijk
GRAFISCH VORMGEVING: Renée Terheggen

Deze uitgave betreft een vrije uitgave. Delen en doorsturen wordt gewaardeerd, maar mag alleen in volledigheid geschieden. Losse delen knippen en zonder nadrukkelijke toestemming van Fahm Instituut of buiten de context van deze uitgave verder verspreiden, is niet toegestaan.

© Copyright komt ten alle tijden toe aan Stichting Fahm Instituut.

INHOUD

WOORD VAN DE VOORZITTER	5
FAHMILY MEETUP'S 2021 VIA ZOOM FAHM-ON	7 10
CULTURELE FAHMILY BIJEENKOMSTEN EID AL-ADHA	12 13
RAMAḌĀNPROGRAMMA I'D AL-FITR SPEECH 2021 ANNE DIJK	14 16
CURSUSSEN 2021	21
GENEALOGY OF WOMEN IN ISLAM	22
ISLAMITISCHE FILOSOFIE	24
ISLAM & WETENSCHAP	26
HAYY IBN YAQDHAN	28
FAHMiNi	30
RETRAITES 2021	34
MINDFUL RAMAḌĀN	35
MINDFUL MOSLIM	36
GHAZZĀLĪ VERDIEPINGSRETRAITE	38
VERSTILLING: AR-RAHIEM VINDEN IN DE STILTE	40
INZAMELINGSACTIES 2021	42
FINANCIEEL JAAROVERZICHT 2021	44

WOORD VAN DE VOORZITTER

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

FahmFacts 2021

21 Fahmily
Meetup's

11 Ramadan-
lezingen

22 verschillende
sprekers

4 cursussen

6 retraites

2 Jumu'a in het bos
(incl picknick)

4 FahMINI
bijeenkomsten

22 bomen laten
planten in Palestina

FAHM
INSTITUUT

Het jaar 2021 werd in een pandemische staat voortgezet. Voor ons betekende dit dat we de nieuwe online-weg die we in 2020 ingeslagen waren vlekkeloos konden doorzetten en de frequentie van het onlineaanbod gemakkelijk konden verhogen. Tegelijkertijd merkten we een grote honger naar 'echte' ontmoeting en offline verdiepende bezinning; we zijn dankbaar dat we hier handvatten voor hebben kunnen bieden middels onze retraiteweekenden. Zowel het online aanbod van lezingen en de cursussen als de offline retraiteweekenden hebben in 2021 een **sterke groei** gemaakt. Deze blijven allen dan ook het stevige fundament voor ons kennis- en cultuurinstituut. In 2021 hebben we **32 lezingen** door **22 verschillende sprekers** georganiseerd! We beloofden vorig jaar voor 2021 elk kwartaal een retraite te organiseren, maar dat werden er zelfs 6 vanwege het hoge animo! Ik zal er vanwege de hoeveelheid hier niet over uitweiden, maar lees meer over de thema's en de sprekers verderop in het jaarverslag, of kijk op [onze website naar het nieuwe aanbod](#) voor 2022.

Wij denken niet zozeer in hokjes, maar vanuit inhoud; als jij een thema interessant vindt; dan is het dus voor jou. De interesse en behoefte aan verdiepende niche-kennis in de lezingen en cursussen, de in een weekend geconcentreerde kennis en behoefte aan reflectie en bezinning, dát is wat ons verbindt als Fahmily. **Omdat kennis tot begrip leidt** (onze slogan).

Als holistisch kennis- en cultuurinstituut willen wij onszelf natuurlijk altijd blijven door ontwikkelen; kennis opdoen – op een fahm-manier – vanaf de wieg tot aan het graf. Nu was onze oudste deelnemer dan wel 88 jaar, maar academische kennis ook voor kinderen toegankelijk maken, hadden we nog niet eerder gedaan. In 2021 was het moment daar; een pilot. **FahMiNi**; we hebben een zomerprogramma ontwikkeld van 4 bijeenkomsten – daarover lees je meer op de FahMiNi

Verdieping | Verinnerlijking | Verbinding

pagina in dit jaarverslag. Vanwege de grote interesse beloven we in 2022 elk kwartaal een FahMiNi bijeenkomst te houden!

Sinds 2021 zijn we onze 3 Pijlers duidelijker gaan uitdragen: Verdieping, Verinnerlijking & Verbinding. de 3 'ver's' – omdat iets niet vaststaand is, maar altijd in ontwikkeling. Je vindt de pijlers in elke activiteit terug; maar elke activiteit heeft wel een 1 pijler als zwaartepunt. Wat we daar mee bedoelen? Een cursus valt primair onder de pijler verdieping, maar ook hier bieden we momenten voor reflectie (verinnerlijking, wat betekent dit voor mij?) en actieve dialoog (verbinding met anderen). FahMiNi valt primair bijvoorbeeld onder Verbinding (kinderen komen samen) maar leren spelenderwijs ook over de islamitische traditie (verdieping) en reflecteren – passend bij de leeftijd – op henzelf (verinnerlijking).

Eind 2021 zijn we aan de slag gegaan met onze ultieme droom op papier te gaan zetten: Een waar Fahm HOME (House Of Muslims in Europe); een fysiek centrum in de natuur waar we al onze activiteiten op een eigen plek een letterlijk thuis kunnen geven; maar ook een islamitisch bezinningsthus kunnen bieden aan onze Fahmily, wanneer je maar wilt. We zijn nog steeds ANBI-goedgekeurd; wat betekent dat [jouw donaties](#) fiscaal aftrekbaar zijn maar we jouw donaties ook absoluut nodig hebben om onafhankelijk te blijven; op naar nog meer Fahm en inshaAllah ons Fahm HOME!

Met vredige groeten, fi amaani Allah, namens Team Fahm Instituut,

Anne Dijk

Docent, Islamitisch theoloog & Voorzitter Stichting Fahm Instituut

◆ FAHMILY MEETUP'S 2021 ◆ VIA ZOOM

Onze FAHMILY MEETUP's zijn een belangrijk onderdeel geworden van kennisoverdracht en Fahmily building. Met deze vrij toegankelijke lezingen over diverse onderwerpen door diverse sprekers willen we academische kennis over islam voor een breder publiek beschikbaar maken, 'omdat kennis tot begrip leidt'.

In 2021 waren al onze MEETUP's online via ZOOM te volgen. We zijn dankbaar – hoewel alles dit jaar online heeft plaatsgevonden, dat ook daar een Fahmily gemeenschap is ontstaan; regelmatig terugkerende deelnemers, maar ook elke keer nieuwe gezichten.

De onderwerpen dit jaar waren – zoals je van ons gewend bent – heel divers en evenzo was er een grote verscheidenheid aan sprekers. We hebben dit jaar nog meer dan voorgaande jaren stil gestaan bij de diverse 'hoogtijdagen'. Zo hadden we lezingen over oa. Isra' & Mirāj en de dood van Husayn B. Ali, maar ook over Ruh al Qudus (Heilige Geest) vanuit Islamitisch en Christelijk perspectief rondom Pinksteren en een lezing door dé autoriteit op Islam en Slavernij, Prof. Jonathan Brown, op Keti-Koti. Hiermee hebben we betrokkenheid – uiteraard met de islamitische traditie, maar ook met onze directe maatschappelijke omgeving in Nederland.

”
*We don't have
academic sources.
We have Islamic sources
which we approach
academically.*

ASS. PROF. AHAB BDAIWI

Datum	Spreker	Onderwerp	Deelnemers
8 januari	Hanan Nhass	Tussen Verveling & Vereenzaming: De rol van Islam bij eenzaamheidsgevoelens	30
12 januari	Prof. Abied Alsulaiman	Ahadith van Mohammad vzmh over fysieke en mentale gezondheid	30
16 januari	Huseyin Sen	De geschiedenis van wetenschap in de islam in tien objecten	30
21 februari	Prof. Arjan Post	Soefisme in de kringen van Ibn Taymiyya	25
7 maart	Anja Meulenbelt & Anne Dijk	Feminisme & Geloof, een kritisch gesprek	55
11 maart	Hassan Barzizaoua	Al-Isra & Miraj; diverse visies op de Nachtreis en de Hemelvaart	40
19 maart	Laura Metwally	Islamitische psychologie; de opkomst ervan in Nederland	40
30 maart	Ds. Drs. Henk Dijk & Anne Dijk	'Isa a.s. in vergelijkend perspectief	70
13 april-14 mei	Diverse sprekers	Ramaḍānprogramma (zie volgend kader)	>300
21 mei	Ds. Drs. Henk Dijk & Anne Dijk	De Heilige Geest, Ruh al-Qudus in de Christelijke & Islamitische tradities	40
22 mei	Dr. Sahar Noor	Diversiteit en inclusie in de moslimgemeenschap	20
18 juni	Dr. Yusuf Çelik	Qur'ān interpretatie	30
1 juli	Prof. Jonathan Brown	Islam & the abolition of slavery	50
16 juli	Kamel Essabane	Offerfeest; een filosofische beschouwing op 'Id al-Adhaa	25

Datum	Spreker	Onderwerp	Deelnemers
13 augustus	Prof. Ahab Bdaiwi	The death of Husayn B. 'Ali	25
29 september	Sümer Şen	Handelen van God. Actieve inmenging in de schepping?	30
8 oktober	Gerko Tempelman	Boekpresentatie: Verlost van Onzin (biografie Ghazzālī)	25
15 oktober	Zakaria el Houbba	Het pad der Barmhartigheid; Lessen uit de Sirah	25
25 oktober	Ds. Drs. Henk & Anne Dijk	PROFETEN, het concept in christendom en islam vergeleken	55
20 november	Jonas Slaats	7 mythen over religie	15
10 december	Ds. Drs. Henk & Anne Dijk	'Isa a.s. in vergelijkend perspectief	40
24 december	Dr. Yusuf Çelik	Maryam (vzmh) & Muhammad (vzmh); de zwaarte van het dragen	20

GEANNULEERD

Datum	Wat	Spreker/Docent	Onderwerp	Locatie	Reden annulering
7 feb.	Fahmily Meetup	Anissa Foukalne	Islamitische Kunst Historische relaties tussen de islamitische wereld en Europa	Zoom	Ziekte spreker
4-6 juni	Retraite	Divers (Fahm levert docent)	Trialoog-weekend: predestinatie	Huissen	Hoofdorganisatie heeft geannuleerd
15 sept.	Fahmily Meetup	Saïda Aoulad Baktit Karin Spelt Anne Dijk	Islamitische Geestelijke verzorging, een driegesprek	Zoom	Ziekte hoofdspreker

Zet jouw begrip 'aan'

NIEUW

FAHM-ON

Alle online Fahmily meetups terugkijken wanneer jij wilt!

NU TIJDELIJK SLECHTS € **4**,99

Verdieping
Verinnerlijking
Verbinding

FAHM-ON

Heb je iets gemist? Treur niet! Het grootste deel van deze meetup's zijn opgenomen. Je kunt nu kennis opdoen door de gemiste Fahmily Meetups terug te kijken waar en wanneer het jou uitkomt. De opnames zijn vanaf heden beschikbaar via onze online omgeving: FAHM-ON! Zou jou begrip 'ON' :D.

Klik hier:

<https://fahminstituut.nl/on/>

Fahmily Member TIJDELIJK

Tijdens onze pilot-fase slechts € 4,99

€ **4**,99

- ◆ Alle Fahmily Meetup online lezingen
- ◆ Ontvang link tot live lezingen
- ◆ Primeur van nieuwe events
- ◆ Help Fahm Instituut groeien
- ◆ Normaal €7,99

Word Fahmily Member

Fahmily Member +

Bepaal zelf je bijdrage vanaf €9,99

€ **9**,99

- ◆ Alle voordelen Fahmily Membership
- ◆ Bepaal zelf hoeveel je bijdraagt
- ◆ Je donatie als sadaqah jariyah

Word Fahmily Member +

CULTURELE FAHMILY BIJEENKOMSTEN

EID AL-ADHA

In 2021 hebben we een zeer speciale primeur gedaan: jumu'a in het bos, op een open grasveld. Een manier waarop we onder de corona-omstandigheden toch konden samenkomen en bidden. Deze jumu'a viel op de derde dag van Eid al-Adha, daarom hebben we na **jumu'a** een picknick met een heerlijke Barbecue gehouden. Van gezinnen tot individuen die er een lange wandeling aan koppelde, ook deze samenkomst was heel divers alhamdulillah. Het jumu'a gebed en de Nederlandstalige kindvriendelijke khutba werden geleid door imam **Mustapha Benchikhi**.

Omdat dit zo goed beviel (en we dit privé bos in verband met de FahMiNi activiteiten toch al hadden gehoord), hebben we een paar weken later een tweede jumu'a in het bos georganiseerd, opgevolgd door een potluck picknick. Het jumu'a gebed en de khutba werden geleid door imam **Ronald Abu Noor Jannah Kroon**.

Bij beiden bijeenkomsten waren ongeveer 100 mensen aanwezig.

Verdieping
Verinnerlijking
Verbinding

RAMAḌĀN PROGRAMMA

HASSAN BARZIZAOUA | 13 APRIL '21
Welkom Ramaḍān: Figh van het Vasten

18.30 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

ANNE DIJK | 18 APRIL 2021
Vrouwen in de Qur'an

LIVE | Centrum de Middenweg & Fahm Instituut
Ook later te bekijken via de FB-kanalen, delen mag!

STELLA VD WETERING | 21 APRIL '21
Ethiek van het Opvoeden

18.45 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

BERNA TOPRAK | 22 APRIL 2021
Mannelijkheid & Vrouwelijkheid: Ibn'Arabi

18.45 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

KAMEL ESSABANE | 23 april 2021
Wat is er filosofisch aan Ramaḍān?

23.00 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

JONAS SLAATS | 28 APRIL '21
Soefisme Herzien

19.00 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

KAMEL ESSABANE | 30 april 2021
Islam & Wetenschap: Conflicterende Wereldbeelden?

23.15 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

ARJAN POST | 2 MEI 2021
Taymiyaans Soefisme:
Al-Wāsiṭi's Spiritualiteit

19.00 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

TASNIEM ANWAR | 5 MEI 2021
Wat betekent Bevrijding a 2021?

19.00 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

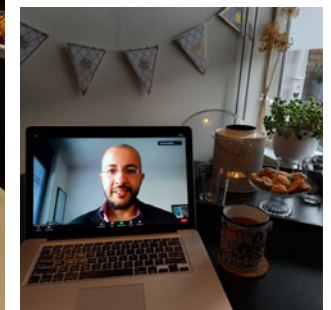
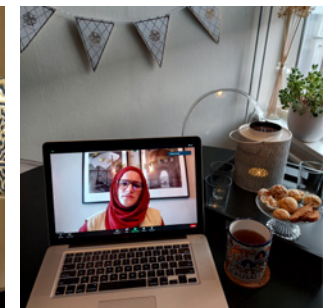
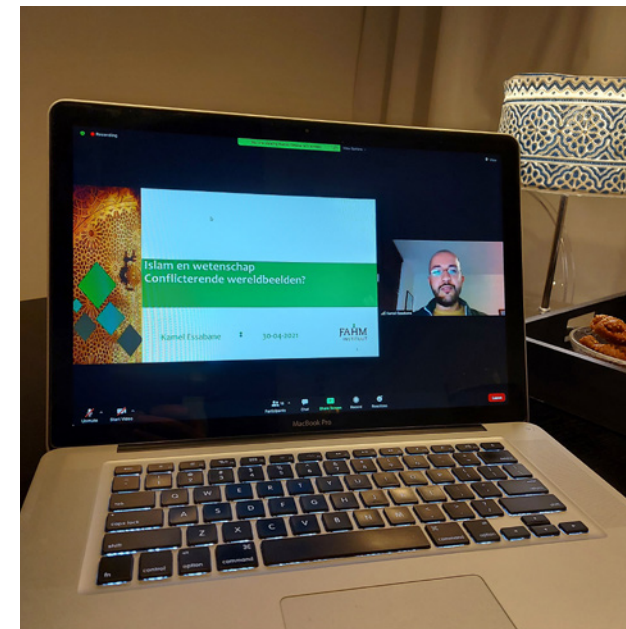
ANNE DIJK | 11 MEI 2021
Aṣ-Ṣaḥābiyyāt

LIVE | Centrum de Middenweg & Fahm Instituut
Ook later te bekijken via de FB-kanalen, delen mag!

ABIED ALSULAIMAN | 7 MEI '21
Vasten id Monotheïstische Traditie

19.00 uur | Live | Inloggegevens na aanmelding
Aanmelding via cursus@fahminstituut.nl

Naast onze 'normale' maandelijkse Fahmily Meetup's verzorgen we elk jaar een Ramaḍānprogramma. In deze bijzondere maand gaat de frequentie van lezingen een stuk omhoog! Ook hier staat het delen van kennis en het verbinden van de Fahmily centraal. Helaas was het ook in 2021 niet mogelijk om samen te 'iftarren'. We merkten dat onze online lezingen voor veel deelnemers een waardevolle aanvulling was – juist in deze maand. Het gezamenlijk verdiepen van kennis gaf een verbinding in kennis en toch een gevoel van **'online samen zijn'**. Doordat ook de Tarawih niet in moskeeën gedaan konden worden, hebben we enkele lezingen 'late night' aangeboden, om ook op deze wijze gebruik te maken van de gezegende tijden om ibadah te verrichten. Immers, ook kennis opdoen is met de juiste intentie een vorm van aanbidding!

Zelfs het Fitr Feest hebben we samen online gevierd.

Verdieping | Verinnerlijking | Verbinding

I'D AL-FITR SPEECH 2021 ANNE DIJK

Bismillah ArRahman ar Rahim.

Eid mubarak, een gezegend Feest voor jullie allemaal. Het is jammer dat we ook dit jaar niet offline kunnen samen komen om dit met jullie te vieren. Na een bijzondere tweede Ramaḍān van afzondering, en in de dagen waarop Palestijnen verschrikkelijk aangevallen worden, is het extra belangrijk om bij Gemeenschapsvorming stil te staan.

Zuster Hind reciteerde net Sura al Hudjoeraat – 9-13 , mashaAllah mooi. Een Soerah die begint met lessen over Adab (omgangsethiek) met elkaar en met de Profeet s.a.w.s.. In vers 9 wordt ons het belang van vrede zoeken met elkaar geleerd – op het moment dat er tussen twee partijen een geschil is. Ook wordt ons geleerd om – als er sprake is van onrecht – altijd op te komen voor de slachtoffers van onrecht en je tegen onrecht uit te spreken en je ertegen te verzetten. Maar ... als er dan vrede is, houdt dan geen wrok en probeer dan weer neutraal te zijn, en zoals Allah s.w.t. het zelf verwoordt in de aya – onpartijdig.

Soerah Al Hujoeraat vervolgt met broeder- en zusterschap, wat idealiter een continue staat van Vrede zou moeten zijn. En hoe realiseren we dit op micro-niveau? In ons dagelijks leven? De allereerste stap die deze gezegende Soerah benoemt is: elkaar niet beledigen. Dus iets niet-doen. Hier zit een hele gezegende les in: dat we vaak denken dat het bereiken van grote dingen – zoals **VREDE** – iets doen is, terwijl het misschien wel begint met iets niet-doen, je juist afhouden van slechte daden is. Misschien is dat nog wel moeilijker; iets laten.

En zoiets duidelijk als niet-slaan is natuurlijk evident, maar hier wordt als eerst niet-beledigen genoemd. Er wordt in deze aya zelfs nog verder ingezoomd: op een zeer gedetailleerd niveau: elkaar niet belasten met bijnamen. In een hadith wordt hierover gezegd dat je dit zelfs beter zelfs niet eens voor de grap kunt doen. Een hikmah hierachter is dat we nooit weten hoe de ander dit ervaart, we kunnen en mogen dit niet voor de ander invullen. Want terwijl de spreker het misschien als grap bedoelt, kan degene die genoemd wordt toch in verlegenheid gebracht worden of het zelfs als belediging ervaren. SubhanAllah.

In Aya 12 wordt vervolgd met weer een niet-doen actie: namelijk het vermijden van 'kwade vermoedens'. Ook dit speelt zich af op een heel gedetailleerd micro niveau, want dit slaat op het negatief interpreteren van iemands situatie of handelen. Dit is dus op individueel-persoonlijk -gedachten niveau in je eigen hoofd. Wanneer je deze vermoedens zelfs bespreekt met iemand anders – dus bekend maakt door ze te uiten – over iemand anders terwijl degene waarover het gaat

niet aanwezig is – wordt dit zelfs zo'n grote zonde dat dit vergeleken wordt met het 'eten van diens broeder/zusters vlees wanneer deze overleden zou zijn'. SubhanAllah. Zoiets kleins wat zoiets groots kan worden.

Het is een prachtige Aya die ons leert dat we als broeders en zusters in een gemeenschap altijd elkaar veiligheid behoren te bieden, misschien wel juist in elkaars afwezigheid. Ook dit wordt in een hadith in sahih-Muslim nog benadrukt: *"De beste onder de Moslims is degene voor wiens hand en tong de Moslims veilig zijn."*

We hebben het tot nu toe gehad over iets laten, iets niet doen. Maar ook in het positieve wordt dit benadrukt in een hadith: Dat zolang we doorgaan met het helpen van onze broeders en zusters, Allah door zal gaan met het helpen van die persoon.

En dit alles werkelijk implementeren helpt ons om meer Godsbewustzijn te bereiken – taqwa. Dit wordt in aya 13 benoemd. Wat mij altijd weer inspireert in deze aya is de diversiteit in de gemeenschapzin. De verschillende volkeren en stammen – de culturele diversiteit, maar ook dat er specifiek benoemd wordt dat we uit een man en een vrouw geschapen zijn, wat dus over de twee genders gaat. Deze hele diversiteit is bedoeld -volgens dit vers – om elkaar te leren kennen. Hier wordt het Arabische woord 'Arafa gebruikt- het diepe kennen of ook wel als weten vertaald. Op een spiritueel niveau wordt ma'rifa – gelinkt aan 'Arafa – gezien als diepe innerlijke kennis, een spirituele kennis die ons bij een dieper begrip van de Goddelijke Realiteit hoopt te brengen.

Over de 99 namen van Allah s.w.t. wordt ook wel eens gezegd dat ze onderverdeeld zijn in de jalal en de jamal – de majesteuze en de mooie namen, ook wel onderverdeeld in mannelijke en vrouwelijke eigenschappen. Toen ik me hierop ging bezinnen kwam dit 13^e vers in een heel ander licht te staan: "Wij hebben jullie geschapen uit een man en een vrouw" – alsof we allemaal mannelijke en vrouwelijke eigenschappen hebben, en dat dit ons helpt om ons richting ma'rifa – dieper innerlijke kennis te komen. Dit zou dan een persoonlijke individuele lezing kunnen zijn. En tegelijkertijd hebben we de duidelijke directe lezing op inter-persoonlijk niveau – namelijk het niveau van de gemeenschap onderling – om daarin ook als mannen en vrouwen samen te werken in onze zoektocht naar diepere kennis, te beginnen met fahm – begrip.

Daarom zijn we ook enorm dankbaar dat we dit steeds meer mogen uitdragen. Sinds dit jaar dragen we onze drie pijlers steeds nadrukkelijker uit in onze activiteiten en onze toon. Deze drie zijn **Verdieping** (begrip via Kennis, via lezingen en cursussen), **Verinnerlijking** (van die kennis middels spiritualiteit en bezinning, in onze retraiteweekenden) en **Verbinding** (met elkaar en de hele schepping, middels ons Fahmily concept).

We hopen op gemeenschapsbewustwording op individueel niveau, om ons als fahmily te verbinden. Vaak denken we dat we hiervoor weinig tijd hebben of niets kunnen, maar focus je op dingen die je kunt doen, zoals aanwezig zijn bij onze activiteiten, onze events de delen met mensen om je heen, maar ook doneren of je vrijwillig inzetten voor specifieke dingen. En om mondiaal niveau kunnen we bijdragen aan gemeenschapsbewustwording door ons te verzetten en uit te spreken tegen onrecht op mondiaal niveau, in het bijzonder voor onze community in Palestina. En focus je hier ook op de dingen die je wel kunt doen, zoals een olijfbom planten.

Moge Allah s.w.t. onze banden onderling versterken, moge we ons verbonden weten in de zoektocht naar begrip van islam en naar onze innerlijke kennis, en moge Allah s.w.t. ons allen sterken in ons uitspreken tegen onrecht. Moge Allah onze broeders en zusters in Palestina sterken, het onrecht van hen wegnemen en vrede brengen. Amien.

Eid mubarak.

Date	Time	Speaker	Topic
13 APRIL	18.30	HASSAN BARZIZAOUA	Welkom Ramadān: Fiqh van het Vasten
18 APRIL	19.00	ANNE DIJK	Vrouwen in de Qur'an LIVE f CDM
21 APRIL	18.45	Dr. STELLA VD WETERING	Ethiek van het Opvoeden
22 APRIL	18.45	BERNA TOPRAK	Mannelijkheid & Vrouwelijkheid: Ibn 'Arabi
23 APRIL	23.00 uur	KAMEL ESSABANE	Wat is er Filosofisch aan Ramadān?
28 APRIL	19.00	JONAS SLAATS	Soefisme Herzien
30 APRIL	23.15 uur	KAMEL ESSABANE	Islam & Wetenschap: Conflicterende Wereldbeelden?
2 MEI	19.00	Ass.Prof. ARJAN POST	Taymiyyaans Soefisme: Al-Wāsiṭ's Spiritualiteit
5 MEI	19.00	TASNIEM ANWAR	Wat betekent Bevrijding anno 2021?
7 MEI	19.00	Prof. ABIED ALSULAIMAN	Vasten in de Monotheïstische Traditie

In 2021 traden
Docent Yusuf Celik &
Vormgever Renée Terheggen
toe tot het Fahm Team!

”

Fahm is voor mij het platform waar ik leer beter te begrijpen (fahm) door lezingen voor te bereiden en het gesprek met het publiek aan te gaan. Als docent help ik ook anderen dingen te begrijpen (fahm), wat uiteindelijk voor geheel beter begrip (fahm) van de islamitische traditie zorgt.

”

Bij Fahm Instituut kan ik mezelf zijn en mag ik groeien.

CURSUSSEN 2021

81 cursisten

4 cursussen

“

In de stilte wordt ons geleerd wat we nog niet wisten.
Vanuit stilte ontstaat toegang tot het hart.

ANNE DIJK

”

Verdieping | Verinnerlijking | Verbinding

Anne Dijk

32 cursisten

6 bijeenkomsten

Zoom +
digitale
lesruimte

GENEALOGY OF WOMEN IN ISLAM

Docent Anne Dijk (isl. theoloog)

Online Live course | 10 februari t/m 17 maart 2021

An intensive in-depth course on diverse interpretations of key texts on the position of women in the Qur'ān, hadith, and fiqh-texts. Agency and female Islamic leadership throughout the history of Islam and recent internal Islamic dialogue about pros and cons on feminism. This international course was designed by teacher Anne Dijk – partly commissioned by the International Institute of Social Studies (ISS, The Hague). Attendees came from all over the world; The Netherlands, Pakistan, Indonesia, Ireland, Germany, Austria, India and Iran.

WHAT STUDENTS SAY ABOUT THIS COURSE:

“I am happy to be part of this course. I am far away from my hometown, I am a minority in the Netherlands, I am a student and I am not a religious person. But from this course I understand that you can learn something that already inherent in your self (my religion, I got it from my family), in the place which is not my hometown, in the place that I am a minority and I don't need to be a religious person to learn about my religion. Thank you for this empowerment workshop.”

ANONIEM

“Ik vond de internationale dimensie aan de cursus een verrijking. Hoewel ik moeite met het Engels heb. Niet om te begrijpen maar om vrijuit te spreken. Toch zou ik me om die verrijkende reden me wel weer voor een Engelse cursus aanmelden.”

ANONIEM

“I like that there were texts on all levels; easy to read material and severe studies.”

ANONIEM

“Een verrijkende ervaring met een mooi internationaal karakter en mooie zielen! Enorm bedankt!”

ANONIEM

“Anne Dijk is awesome! She has a lot of patience and smart. Adore her!”

ANONIEM

“I really like the reflections in groups that were respectful and engaging.”

ANONIEM

Kamel
Essabane

19 cursisten

5 bijeenkomsten

Zoom +
digitale
lesruimte

Islamitische Filosofie

Docent Kamel Essabane (Godsdienstfilosoof)

Online Live Cursus | 30 mei t/m 27 juni 2021

In deze cursus stond de ontwikkeling van het Islamitisch denken centraal. We volgden belangrijke moslimdenkers, diverse denkpatronen en hun ontwikkelingen. Hoe kwamen zij tot kennis en waarheid? Wat was de relatie tussen openbaring en rede? In deze cursus gingen we op reis door de geschiedenis van het islamitisch denken. Via de gouden islamitische eeuwen eindigden we bij interessante hedendaagse islamitische denkers.

*“Om je geloof te verdiepen
moet je, net als bij zwemmen,
niet bang zijn voor het diepe.”*

KAMEL ESSABANE

*“Het idee dat de mens een vrije wil,
keuzevrijheid en eigen verantwoordelijk heeft,
kan emanciperend werken.
Het geloof in de voorbestemming
kan daarin remmend zijn,
maar het kan ook tegenwicht bieden
tegen het maakbaarheidsidee van de moderne tijd.
Het besef dat je je leven nooit
helemaal in eigen hand hebt
– dat veel zaken in Gods handen liggen –
beschermt tegen hoogmoed bij succes
en schuldgevoelens bij falen.”*

KAMEL ESSABANE

*“Filosoferen doe je met woorden,
en woorden verrijken de ervaring.”*

KAMEL ESSABANE

*“Godsbewijzen zijn intellectuele
constructies of torens die wijzen naar God.
Ze kunnen indrukwekkend zijn en
bij de gelovige een ervaring van ontzag
en goddelijke nabijheid opwekken,
maar uiteindelijk bereiken ze net als
de toren van Firaun (Farao) én Hamaan God niet.*

KAMEL ESSABANE

**Islam óf (Darwins) evolutietheorie is een vals dilemma.
Je hoeft niet te kiezen.
Er zijn tal van mogelijkheden om ze samen te laten gaan.
Islam is als een regenboog.**

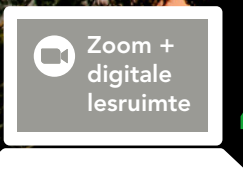
KAMEL ESSABANE

**Kamel
Essabane**

19 cursisten

4 bijeenkomsten

Islam & Wetenschap

Docent Kamel Essabane (Godsdienstfilosoof)

Online Live Cursus | oktober 2021

Hoe verhouden islam en wetenschap zich tot elkaar? Welke modellen bestaan er over de relatie tussen religie en wetenschap? Hoe werd en wordt er vanuit de islamitische traditie naar de relatie tussen islam en wetenschap gekeken? Hoe werd en wordt er vanuit de islamitische traditie naar het ontstaan en de evolutie van het universum, causaliteit en natuurwetten gekeken? Hoe verhouden islamitische denkers zich ten opzichte van het scheppingsverhaal in relatie met biologische evolutie en Darwin's theorie? Hoe verhouden deze denkers zich ten opzichte van het lichaam-geest debat en het bestaan van de ziel?

In de media alsook in het publieke debat, komt vooral het conflictmodel aan bod. Met name als het gaat over de evolutietheorie werkte de klassieke islam juist vanuit het integratie model. Wetenschap en religie konden niet met elkaar in conflict zijn, want ze gaan over dezelfde realiteit en komen uiteindelijk van dezelfde Goddelijke Bron.

WAT STUDENTEN ZEGGEN OVER DEZE CURSUS:

**"Ik vond het een mooie, verrijkende cursus.
De zondag ochtend starten hiermee,
het opdoen van kennis, de ruimte die Kamel ons geeft,
het 'niet oordelende', de verschillende visies
die allen ruimte krijgen, de humor die een belangrijker
plek inneemt, Esther die een verbindende factor is
en zoom een persoonlijk tintje geeft,.....
Woorden kunnen niet goed uitdrukken hoe positief ik dit,
wederom, heb ervaren."**

ANONIEM

*"Ik zou iedereen wat Fahm gunnen,
wat een cursus, een weekend
voor hen kan betekenen.
Om te ervaren wat ik ervaar."*

ANONIEM

Hayy ibn Yaqdhan

Docent Kamel Essabane (Godsdienstfilosoof)

Online Live Cursus | 21 november t/m 19 december

Filosoferen over de grote levensvragen met behulp van Hayy ibn Yaqdhan - een in zowel het Oosten als in het Westen invloedrijke 12e eeuwse filosofische roman uit Islamitisch Spanje (Al-Andalous).

Bij de eerste bijeenkomst startten we met een introductie op het boek, de context van Al-Andalous en de auteur/filosoof Ibn Tufayl. Tijdens de 2^e verdiepende bijeenkomst was er ruimte voor discussie over deze filosofische roman hoe het onze blik op de wereld heeft veranderd. De laatste bijeenkomst stond in het teken van de vraag hoe we 'diep lezen' hebben ervaren.

WAT STUDENTEN ZEGGEN OVER DEZE CURSUS:

“Tufayl sleept zijn lezers mee het verhaal in en Kamel sleept ons mee in de ontwikkeling van Hayy. Wat gaaf, masha’Allah.”

CURSISTEN JACINTA & WOBBE OVER DE TWEDE LES

“Het verhaal van Hayy Ibn Yaqzan hield mij een spiegel voor. Tijdens het lezen werd ik mij ervan bewust, hoe onbewust ik soms kan leven en verbinden. Verbinden met de Schepper.”

CURSIST MERVE TIJDENS DE LAATSTE LES

De filosoof Al-Kindi (gest. 873) zei:

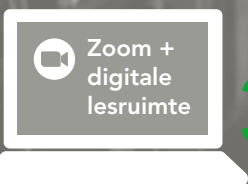
“We moeten ons er niet voor schamen de waarheid te waarderen, en haar ons eigen te maken, ongeacht waar ze vandaan komt, zelfs als ze van voorgaande generaties en andere naties afkomstig is.”
In het licht van de filosofische roman Hayy Ibn Yaqdhan (Ibn Tufayl) zou ik willen toevoegen:
“Zelfs als ze van een fictief verhaal afkomstig is.”

KAMEL ESSABANE

Kamel
Essabane

11 cursisten

3 bijeenkomsten

FAHMiNi

Als holistisch kennis- en cultuurinstituut willen wij onszelf natuurlijk altijd blijven door ontwikkelen; kennis opdoen – op een fahm-manier – vanaf de wieg tot aan het graf. Diverse ouders gaven aan dat niet alleen voor zichzelf, maar ook voor hun kinderen te wensen. Nu was onze oudste deelnemer dan wel 88 jaar, maar academische kennis ook voor kinderen toegankelijk maken hadden we nog niet eerder gedaan. In 2021 was het moment wel daar; een pilot. **FahMiNi** – Mini, als in voor de mini's (kinderen) onder ons – fahmīnī in het Arabisch betekent ook: 'laat het me dan begrijpen'. Een mooie noodkreet die kinderen zo oprecht kunnen uitspreken; de menselijke behoefte tot begrip vanuit de Fitrah (de natuurlijk staat waarin we allemaal geschapen worden).

We zijn de uitdaging dus aangegaan en hebben een zomerprogramma ontwikkeld van 4 bijeenkomsten. 32 kinderen hebben zich hiervoor aangemeld en zijn de verbinding aangegaan. Voor sommigen was het bos nieuw en eng, anderen waren niet uit de bomen te krijgen. De verbinding van een kind met de Schepping, zichzelf en anderen stond centraal. In de Profetische verhalen hebben we gezocht naar kern-nobele-karaktereigenschappen. Op deze eigenschappen hebben we creatieve reflecties ontwikkeld, passend bij de leeftijd.

Wat bedoelen we hiermee? Een verhaal vertalen we naar 4 niveau's: Bijvoorbeeld het Verhaal van Ibrahim a.s.

1. Bij de centrale opening word er kort, spelenderwijs door de 'verkleedde verhalenvertelster' over het Offerverhaal verteld. Diverse vragen worden aan de kinderen gesteld.
2. We gingen in 3 leeftijdsgroepen uiteen en passend bij de leeftijd zijn we gaan reflecteren op de nobele karaktereigenschap 'Vertrouwen' in Allah, maar ook in onszelf. Twijfel mag er zijn en maken we bespreekbaar, twijfel mag ook bevestigd worden.
3. Reflectie verdiepen: Hoe werd voor Ibrahim a.s. het vertrouwen bevestigd, hoe werkt dat bij jezelf?
4. Zelf je woord nakomen maakt dat anderen jou ook vertrouwen geven, waardoor onderlinge banden en vriendschappen sterker worden. Maar ook de vraag; kun je vrienden met Allah worden?

Verdieping | Verinnerlijking | Verbinding

De opbouw en het concept was als volgt;

Diverse docenten met onderwijskundige en/of theologische achtergrond, o.a. Juf Fatima en Meester Kamel. De groepen met jongere kinderen hadden minimaal 2 begeleiders op 10 kinderen, de oudste groep minimaal 1 begeleider op 10 kinderen.

FahMiNi is voor kinderen van 4-14 jaar, verdeeld in groepen naar schoolklas. Kinderen van basisschool groep 1-4, kinderen van basisschool groep 5-8, kinderen van middelbare klas 1-3.

FahMiNi heeft een eigen werkgroep; met onderwijskundige-, sociaal-pedagogische- en/of theologische achtergrond en (ervarings-)experts vanuit het vrijeschool onderwijs. FahMiNi is ontwikkeld door- en onderdeel van Fahm Instituut.

Slogan: 'Laat het mij dan begrijpen!' (fahmīni). Bij FahMiNi mag ieder kind vragen stellen, meedenken en spelenderwijs in de natuur verbinding met de Schepper maken. Kinderen leren op een speelse wijze Allah kennen – vanuit saamhorigheid en samenwerking – gericht op persoonlijke (islamitische) groei.

In 2022 zullen we elk kwartaal een FahMiNi bijeenkomst organiseren; neem hierover contact op via info@fahminstituut.nl

 RETRAITES
2021

MINDFUL RAMAḌĀN

Docent Anne Dijk

Weekendbegeleider Esther van Pelt

Hoe ga ik Mindful de maand RamaḌān in? Een weekend met theologische verdieping en praktische workshops die diverse handvatten bieden om onszelf kwalitatief voor te bereiden voor de bijzondere maand.

WAT DEELNEMERS ZEGGEN OVER DEZE RETRAITE:

**“Het was heel waardevol op elk gebied.
Dank jullie wel voor dit mooie weekend.”**

— SUZANNE

“Wat een waardevol weekend! Kennis, bewustwording en inspiratie in een mooie rustgevende omgeving. Hoe bijzonder om vanuit de Koran en de Schone Namen van Allah mindful aan de RamaḌān te beginnen. Dankbaar dat ik dit heb mogen ervaren met zo’n fijne en warme groep mensen!”

— ANONIEM

“Wat een geweldig mindful RamaḌān weekend! Ik heb enorm genoten van het programma, Anne & Esther, de groep, accommodatie, de natuur en het eten. Het programma zat didactisch heel goed in elkaar en bevatte tevens een goede mate van afwisseling en rustmomenten/vrij te besteden. Het weekend heeft mij veel bewuster gemaakt van Allah en Zijn nabijheid. Echt een imaanshot, waar ik de komende tijd op kan teren, in sha Allah en waar ik ontzettend blij en dankbaar voor ben, zeker zo voor de RamaḌān. Ik zou me dan ook direct weer inschrijven als de volgende online komt.”

— ANONIEM

 Hof van Kairos,
Winterswijk (NL)

12 deelnemers
(vol)

mindfulmoslim

Docent Anne Dijk

Weekendbegeleider Esther van Pelt

Een retraite waarbij we starten met verdiepende kennis omtrent het thema 'aandacht' ontwikkelen voor Allah s.w.t. en door middel van diverse praktische workshops een actieve start maken met zelfonderzoek (muhaasaba) en ruimte maken voor meer bewustzijn van de Schepper.

WAT DEELNEMERS ZEGGEN OVER DEZE RETRAITE:

"Nog nooit zo rustgevend en liefdevol weekend gehad als deze! Als druk mens ben ik jullie zo dankbaar om dit in elkaar te steken. Ik hoop dat ik dit regelmatig mag doen bij jullie." — RACHID

"Ik had geen specifieke verwachtingen, maar voldeed meer dan verwacht. Was gewoon prachtig! Ik vond het echt prachtig en ik hoop nog eens een weekend mee te doen." — KAMAR

"Prachtig....intens mooi en rechtstreeks mijn hart geraakt alsof cupido met zijn pijl naar mijn hart wees en schoot en ook raakte. Zo heb ik altijd in mijn hart gevoeld wat God voor mij is, maar dit weekend heeft het absoluut bevestigd." — HADIA

"Voor wie een Imaan boost nodig heeft of meer rust wil ervaren of beide." — MOUNIA

9-11
juli

Hof van Kairos,
Winterswijk (NL)

12 deelnemers
(vol)

22-24
okt.

MettaVihara,
Hengstdijk (NL)

18 deelnemers
(vol)

12-14
nov.

Rosario,
Bever (B)

15 deelnemers

"Hele fijne ervaring. Ik zou het zo weer willen doen. Het bidden samen (vooral Fajr) was het mooiste wat ik heb meegemaakt. Dank daarvoor. De dhikr vond ik prachtig en waardevol." — ANONIEM

"Ik ben dit weekend spiritueel dichterbij Allah gekomen alsook bij mezelf. Sindsdien ervaar ik meer rust. Bewustzijn en volledige overgave aan Allah maakt het voor mij nu gemakkelijker om het hoofd te bieden aan de drukte van vandaag. Fijn dat Esther en Anne altijd paraat stonden voor een persoonlijk gesprek." — MYRIAM SATISS

"Een groot compliment voor het lesmateriaal: zeer verzorgd en overzichtelijk!" — ANONIEM

"Super mooi, inspirerend en informatief programma. In mijn persoonlijke zoektocht naar balans in mijn leven, tussen deen en dunya is dit een prachtige cursus die je tools biedt om deze te vinden." — FERUKH AHMED

"Ik wil het weekend aanbevelen voor de mensen die zich persoonlijk/innerlijk verder willen ontwikkelen en dit willen doen in combinatie met het versterken van hun (geloofs)band met Allah swt."

— ANONIEM

GHAZZĀLĪ | VERDIEPINGSRETRAITE

Docenten Anne Dijk & Kamel Essabane

Weekendbegeleider Esther van Pelt

In dit verdiepende retraite weekend stond het werk van Imam Ghazzālī centraal. Docent Kamel Essabane bood een algemene filosofische introductie op het leven en werk van Imam Ghazzālī. Docent Anne Dijk doceerde na Fajr de boeken *Ken jezelf & Ken jouw Heer* door het traditioneel doornemen van het hele werk, in Nederlandse vertaling (2 hoofdstukken uit de *Kimiya – i – Saadat*, origineel Perzisch). De dagen waren ingedeeld omtrent de gebedstijden, alsook gezamenlijke dhikr momenten en voldoende tijd voor wandelen in de natuur en persoonlijke bezinning en verwerking van de teksten.

WAT DEELNEMERS ZEGGEN OVER DEZE RETRAITE:

“Als je op zoek bent naar je even helemaal terugtrekken uit de ‘rat race’ van het leven, ontsnappen aan de gejaagdheid van alles om tot jezelf te komen en in stilte en met anderen dichterbij tot God te komen. Meld je dan aan voor een FAHM retraite weekend!” – ANONIEM

“Ik ben vooral heel tevreden over het evenwicht tussen kennis, gebed en vrije tijd. Doe vooral zo voort! Het is mooi om te zien hoe jullie overdracht vanuit een oprechte geraaktheid en inspiratie gebeurt. Op die manier kan je echt iets op een diepere manier overbrengen.” – ANONIEM

“Een hart onder de riem voor jullie inzet en bezielheid die inspirerend werkt... Het was een onverwachte verademing voor mij om in een omgeving te komen die net die zaken die ik belangrijk vind zo bescheiden maar oprecht uitdraagt.” – ANONIEM

“De Fahm-retraite rond Al Ghazzālī was een ware verademing voor mij. Het weekend was opgebouwd rond drie stevige fundamenten: kennis, gebed en ruimte om te verinnerlijken. En dat in een prachtig groen en stil kader, met een vrolijke groep zelfbewuste mannen en vrouwen. Mijn oprechte dank dat ik als andersgelovige zo vanzelfsprekend in dit mooie geheel werd opgenomen. Het zet me weer geïnspireerd verder op weg ...” – BARBERA MERTENS

“Super inspirerend weekend met veel mooie zielen!” – ANONIEM

“Het was een heel fijn weekend. Je komt opgeladen en vol inspiratie terug. Een aanrader voor iedereen!” – ANONIEM

“Vond het de perfecte balans tussen lessen, groepsactiviteiten en vrije tijd.” – ANONIEM

“Dankjewel voor de ontmoeting. Dankjewel voor de Liefde. Dankjewel voor het hartencontact dat ik mocht zien tussen anderen. Dankjewel voor het goede werk en de goede voorbereiding ...dankjewel! ;-)” – ANONIEM

“Als je behoefte hebt aan één van de volgende punten, dan moet je een retraite met Fahm overwegen. Als je behoefte hebt aan meer dan één dan is het een no-brainer: inspiratie, islam ervaren, Liefde, Hartencontact, kennis opdoen, goed eten, uitstekende locatie wat rust, reinheid en natuur uitstraalt, nieuwe mensen leren kennen.” – ANONIEM

“Een boost voor het hoofd en hart. Kennis opdoen in een mooie rustgevende omgeving. Ontmoeting met gelijkgestemden. En een welkom thuisgevoel. Er wordt een steen verlegd in jouw spirituele ontwikkeling (ook als je dit niet had voorgenomen;)” – ANONIEM

“Fahm biedt een mooie balans tussen kennisdeling, ontdekking en verbinding” – EVA VERGAELN

“Retraite van Fahm Instituut raad ik ieder aan om de ervaring van verinnerlijking van ons geloof echt te kunnen proeven.” – ANONIEM

“Ik kan alleen maar dankbaar zijn dat ik deel heb mogen nemen.” – ANONIEM

 Rosario, Bever (B)

17 deelnemers (vol)

VERSTILLING: AR-RAHIEM VINDEN IN DE STILTE

Docent Anne Dijk | Weekendbegeleider Esther van Pelt

In deze 30-uurse retraite begonnen we met verdieping vanuit de islamitische traditie op het thema Stille, waar vinden we dit terug in de traditie en wat is het belang ervan? Daarna zijn we actief met stilte aan de slag gegaan, was er tijd voor silte wandelingen en stilte-lunches. Voor de een een verademing, voor de ander een pijnlijke confrontatie. Daarna was het tijd voor verzachting door diverse meditatie op de Goddelijke naam Ar-Rahiem.

WAT DEELNEMERS ZEGGEN OVER DEZE RETRAITE:

“Bijzonder boeiend om vanuit katholieke mystiek de grote overeenkomsten met de Islam te zien en ervaren.” — ARNOU VAN KEMPEN

“Het was een inspirerende ontdekking voor mij.” — ANONIEM

**“Het was intens.
Overtrof echt alle verwachtingen.”** — SIHAM LHAJOUJ

“Ik heb mij ontzettend thuis gevoeld en vrij om te zijn wie ik was.” — ANONIEM

“Sloot precies aan op wat ik nodig had.”

— AICHA ZEKRI

“Aangenaam verrast.” — ANONIEM

 Kloosterhotel
ZIN, Vught (NL)

16 deelnemers
(vol)

“
**Wat een inspirerend weekend.
Mijn hart werd heel even gekalibreerd
en ik voel dat het goed zit.
Alhamdulillah en bedankt!**
KAREN ZAINEB UIT BRUSSEL
”

INZAMELINGSACTIES 2021

Fahm Instituut is een ANBI-goedgekeurde stichting; wat betekent dat we erkend zijn in ons 'Algemeen Nut Beoogde Instelling' – zijn, en dat donaties fiscaal aftrekbaar zijn voor donateurs. Fahm Instituut heeft tot nu toe nooit subsidies ontvangen, 'leeft' alleen van de activiteiten-prijzen die kostendekkend zijn en werkt met vrijwilligers.

Alhamdulillah hebben we vaste donateurs die het bestaan en de doorontwikkeling van Fahm Instituut mogelijk maken! We willen hen enorm bedanken, moge Allah jullie rijkelijk belonen en jullie donatie als Zakaat en/of Sadaqah accepten. Wil jij ook donateur worden en door middel van in blijvende kennis investeren in jouw sadaqah jariyah (doorlopende liefdadigheid)?

Wordt dan nu vaste donateur en drager van de Fahmily!

In Ramaḍān 2021 hebben we ook een actieve inzamelactie voor Stichting Fahm Instituut gehouden; we willen jullie allen hartelijk danken voor de extra donaties in deze maand! BarakAllahufeeikum.

Daarnaast heeft Stichting Fahm Instituut in 2021 twee 'externe' inzamelingsacties gehouden; dat wil zeggen inzamelacties voor doelen naders dan wijzelf.

VOEDSELBANK | Fahmily SADAQAH / ZAKAAT UL-MAL Actie 1442 / 2021

'DE BESTE SADAQAH (liefdadigheid) IS DAT WAT WEGGEGEVEN WORDT TIJDENS RAMADAN'
– Profeet Mohammad s.a.w.s.

Streefbedrag eind Ramadan € 1000,-
Help behoeftigen de coronatijd door.

Doneer via QR-code of ga naar onze website - doneren - o.v.v. 'voedselbank'.

www.fahminstituut.nl

AS-SALAAM

Ramaḍān actie 2021 voedselbank As-Salaam – Rotterdam: Met deze actie is er **€ 2.186,90** opgehaald.

Inna lillahi wa inna ilayhi raji'un

14 november is Hamza, 5 maanden oud, komen te overlijden.

Een jong gezin staat naast het immense verdriet dat dit verlies met zich meebrengt opeens voor een grote kostenpost ivm de begrafenis van hun baby.

Als Fahm Instituut willen we dit gezin ondersteunen door een inzamelactie te starten om de kosten zo veel mogelijk te dekken.

Streef bedrag € 6000,-

Doneren kan via de betaallink of deze QR-code.

BABY HAMZAH

Door het onverwacht overlijden van een Baby Hamza, en een langdurig ziekbed, kwam een gezin voor onverwacht hoge kosten te staan die gepaard gaan met de uitvaart én het langdurige ziekbed. Daarom hebben wij besloten dit gezin te ondersteunen en een inzamelingsacties te houden. Het verhaal raakten veler harten en we willen iedereen bedanken namens de familie; jullie hebben gezamenlijk **€ 10.206** opgehaald. MashaAllah!

We wilden onze sprekers deze Ramadan bedanken. Ze mochten kiezen uit Boom, Boek of Bedrag

FAHM INSTITUUT

We mogen **10** olijfbomen laten planten in Palestina via **Plant een Olijfbom**

PLANT EEN OLIJFBOOM

Een bloemetje vergaat, een boom groeit. Ook is het leuk om te weten dat wij onze sprekers in plaats van een bloemetje, een olijfbom cadeau doen. Dat wil zeggen dat wij in naam van onze sprekers een olijfbom laten planten in Palestina en dit voor hen een sadaqah jariyah wordt. In plaats van een week een fleurige huiskamer, heb je van zo'n sadaqah jariya zelfs na het wereldse leven nog plezier. **In 2021 hebben wij 22 bomen geplant!** Wil jij ook olijfbomen planten en dit bijvoorbeeld cadeau doen aan iemand, dan kan dit [HIER!](#)

FINANCIËEL JAAROVERZICHT 2021

DOOR: HUGO RUITER (PENNINGMEESTER)

INKOMSTEN

De inkomsten van stichting Fahm Instituut bestaan in 2021 uit vijf categorieën. Donaties, retraiteweekenden, cursistengelden, FahMiNi en de verkoop van producten. Het grootste deel van de inkomsten komt uit de retraite weekenden. De inkomsten uit retraiteweekenden zijn gestegen in 2021. Dit komt omdat er in 2021 aanzienlijk meer weekenden zijn georganiseerd. De inkomsten uit donaties zijn ook gestegen in 2021. Deze bijdragen komen zowel van eenmalige donateurs (bijvoorbeeld na Fahmily Meetups) als van donateurs die een periodieke bijdrage schenken als sadaqah jariyah. Ten opzichte van 2021 is het aantal donaties gestegen. De opbrengst uit cursussen is in 2021 gestegen ten opzichte van 2020. In 2020 zijn er minder cursussen gegeven door de coronacrisis. In 2021 zijn alle cursussen online gegeven. Daarnaast is er verkoop van de e-cursussen via de website. Dit jaar is voor het eerst FahMiNi georganiseerd. Het streven hierbij is om dit kostenneutraal te kunnen organiseren. FahMiNi is nu nog verliesgevend, maar kan gedragen worden door de donaties die specifiek aan dit project gegund zijn.

Tot slotte heeft Stichting Fahm Instituut dit jaar producten verkocht. Dit betreft het boek *De verdragen van Mohammed met de christenen* van Anne Dijk en Ramaḍān kaartensets. De eerste lichting boeken is helemaal verkocht. Eind 2021 is er uiteindelijk toch een negatief resultaat geboekt omdat er eind 2021 een grote voorraad boeken is gekocht voor 2022 die nog niet helemaal verkocht is.

Hieronder treft u een overzicht van de uitgaven en kosten. De directe kosten die gemaakt worden voor specifieke activiteiten zijn afgetrokken van de inkomsten voor die specifieke activiteiten. Deze weergave is dus het resultaat van de activiteiten.

UITGAVEN

De kosten zijn in 2021 gestegen ten opzichte van 2020. Dit komt omdat Fahm Instituut meer activiteiten heeft georganiseerd in 2021 ten opzichte van 2020. De vergoedingen zijn verhoogd omdat door de frequentie waar onder andere de retraite weekenden worden georganiseerd zo hoog is geworden, dat is besloten om met een vrijwilligers-vergoeding voor de docent en dagvoorzitter te gaan werken. De kantoorkosten zijn gestegen omdat er naast de reguliere kosten dit jaar een laptop is aangeschaft voor de administratie. Inkoop producten betreft merchandise welke te koop zijn in de webshop of bij cursussen en retraites worden meegegeven, zoals tassen en notities boekjes.

INZAMELACTIES

In 2021 zijn er twee 'externe' inzamelingsacties geweest; inzamelacties voor doelen anders dan Stichting Fahm Instituut zelf. De eerste vond plaats in de Ramaḍān en was voor voedselbank Salaam in Rotterdam. Met deze actie is er **€ 2.186,90** opgehaald. De tweede actie was voor de begrafeniskosten van baby Hamza. Met deze actie is er **€ 10.206** opgehaald. Alle inkomsten zijn direct overgemaakt naar de begunstigden. De kosten zoals bankkosten zijn door Fahm Instituut zelf betaald.

RESERVERINGEN

Er is een reserveringen opgenomen, welke doorloopt naar 2022. Dit zijn uitgaven en inkomsten betreffende met retraiteweekenden die in 2022 gaan plaatsvinden.

RESULTAAT

In 2021 is er een positief resultaat behaald van **€ 8.976**. Dit is met name gerealiseerd door meer weekenden en cursussen te organiseren, en dankzij het toegenomen aantal donaties. Al het positieve resultaat dat Stichting Fahm Instituut behaald wordt gebruikt voor de doorontwikkeling en toekomstplannen van Fahm Instituut, waaronder het versterken van een online aanbod.

	2020	2021
	€	€
Inkomsten		
Retraiteweekenden	-395	9.891
Retraite weekenden in 2020 ontvangen	0	2.610
Donaties	4.759	7.829
Cursistengelden	3.331	5.597
FahMiNi	0	73
Verkoop producten	255	-557
Totaal	7.950	22.833
Reserveringen		
Retraiteweekend 2022	894	2.227
Seminar Islamstudies	1.716	0
Totaal	2.610	2.227
Uitgaven		
Vergoedingen	270	2.660
Kantoorkosten	836	2.151
Inkoop producten	0	1.979
Reiskosten	1.601	1.776
Website	1.585	1.647
Ontwikkelingskosten	209	1.122
Versnaperingen	609	1.064
Representatiekosten	219	796
Restitutie Seminar	0	273
Transactiekosten	211	247
Verzendkosten	405	142
Versnaperingen cursussen	824	0
Materiaal cursussen	325	0
Kosten met betrekking tot 2019	-1.000	0
Totaal	6.093	13.858
Resultaat 2021	1.857	8.976
Vooruit ontvangen inkomsten 2022	2.610	2.227
In kas 31 december 2021	6.077	14.670

The image shows two promotional cards for Fahmily Member memberships. The left card is for 'Fahmily Member' with a price of €4,99, noted as a pilot phase price. The right card is for 'Fahmily Member +' with a price of €9,99, noted as a price starting from €9,99. Both cards list benefits such as access to online lectures, live lectures, new events, and support for Fahm Institute's growth. A 'TIPS & TRICK' banner is visible at the top right of the cards.

Fahmily Member
Tijdens onze pilot-fase slechts €4,99

€ **4**,99

- ◆ Alle Fahmily Meetup online lezingen
- ◆ Ontvang link tot live lezingen
- ◆ Primeur van nieuwe events
- ◆ Help Fahm Instituut groeien
- ◆ Normaal €7,99

Word Fahmily Member

Fahmily Member +
Bepaal zelf je bijdrage vanaf €9,99

€ **9**,99

- ◆ Alle voordelen Fahmily Membership
- ◆ Bepaal zelf hoeveel je bijdraagt
- ◆ Je donatie als sadaqah jariyah

Word Fahmily Member +

FAHM
INSTITUUT